

Program environmentálního vzdělávání, výchovy a osvěty

v období 2019 - 2020

Škola vypracovala plán environmentální výchovy jako přehled činnosti školy v této oblasti vzdělávání. Jeho některé části jsou zařazeny do školního vzdělávacího programu, kde se environmentální výchova objevuje jako průřezové téma. Tedy všechna témata související s environmentální výchovou by měla být v nejširší možné míře zakomponována do vyučovacích předmětů. Význam této výchovy je v naší oblasti o to důležitější, neboť naše město je obklopeno více zelení, než je tomu obvyklé u jiných měst a na druhé straně je tato oblast silně zasažená průmyslem a povrchovou těžbou uhlí tak jako celé úpatí Krušných hor v mostecké pánvi.

Pracovník pověřený koordinací environmentálního vzdělávání, výchovy a osvěty:

Ladislav Bencs

Přehled činností školy v oblasti environmentální výchovy a plány do budoucna

1) **Třídění odpadu**

Školní rok 2018-2019 a minulost:

Škola podporuje třídění recyklovatelného odpadu. V minulém školním roce škola pořídila nové nádoby na třídění odpad, a to do každé učebny (25 sad papír, plast, tetrapack). Společně s tímto krokem škola v rámci zautomatizování procesu třídění pořídila do každého patra objemnější sadu nádob na papír, plast a tetrapack, kam žáci odnášejí naplněné nádoby z tříd. Vytríděný odpad je poté přidáván do tříděného komunálního odpadu. Vzhledem k využití tělocvičen i mimo vyučování škola pořídila další sběrnou nádobu na plast, která je umístěna na chodbě mezi tělocvičnami. Vě školní jídelně byly zbudovány nádoby na sběr bioodpadu.

Všichni učitelé aktivně motivují žáky k třídění odpadu a toto téma vhodně zapojují do výuky (přednášky či exkurze ve firmách zpracovávajících odpad). Téma recyklace odpadu bývá i součástí tzv. oborových dnů. V uplynulém školním roce jsme měli pouze jedinou přednášku - Tonda Obal na cestách, na druhou stranu se žáci více aktivně zapojují do aktivit spojených s environmentální výchovou.

Škola se aktivně zapojila do projektu firmy ASEKOL nazvané Recyklohraní a díky tomuto projektu škola získala další dvě nádoby na tříděný odpad – červenou na menší elektrospotřebiče a krabice na použité baterie. První účast v projektu se datuje ke školnímu roku 2008/2009 a pokračuje až do současnosti. V minulém školním roce jsme se, mimo sběru vysloužilých baterií a drobných elektrospotřebičů, zapojili i do sběru prázdných tonerů a sběru vysloužilých mobilních telefonů. S tímto projektem souvisí i další ekoaktivity, které jsou plněny v dalších vyučovacích hodinách (zejména Přírodopis, Zeměpis, Pracovní činnosti, Zásady společenských věd/Občanská nauka, Výtvarná výchova). Soutěžní úkoly, které každý měsíc firma Asekol v rámci recyklohraní vypisuje, jsou nabízeny vyučujícím, tak aby se mohli zapojit do soutěží se svými žáky, a to jak na prvním, tak i na druhém stupni. Pokud se žáci aktivně podílí na plnění úkolů v rámci Recyklohraní, jsou dále motivováni drobnými odměnami. V nadcházejícím období bude škola ve spolupráci s firmou ASEKOL nadále pokračovat.

Škola se již tradičně zapojuje do celorepublikové akce Uklid'me Česko a ani školní rok 2018-2019 nebyl výjimkou. Sběru se zúčastnily všechny třídy prvního i druhého stupně.

2) **Organizace školních a regionálních kol přírodovědných soutěží**

Škola se zapojuje do přírodovědných soutěží vyhlašovaných v našem regionu. Zejména pak do soutěží pořádaných Scholou Humanitas v Litvínově (Choroš, Vlaštovkiáda) či DDM v Mostě. Škola se opět zapojí do soutěží pořádaných společnostmi CEV VIANNA (Centrum ekologické výchovy při Schole Humanitas). Na výběru žáků se podílí vyučující přírodopisu a environmentální koordinátor. Ve školním roce 2018-2019 se škola umístila v soutěži Vlaštovkiáda na 3. místě.

3) **Ekologie ve výuce a v praxi**

Ekologické náměty jsou obsaženy v ŠVP Rovná škola jako jedno z průřezových témat. Je vhodně zařazována do výuky všech směrů. Nejvíce je však zmiňována v hodinách Přírodovědy, Přírodopisu a Fyziky. V hodinách Fyziky se především zaměřujeme na obnovitelnost energetických zdrojů a efektivní hospodaření s energií. Dále se pak žáci zapojují do dalších aktivit jako je Den Země – kdy pomáhají uklízet les a okolí nebo vzdělávacích programů Scholy Humanitas (zejména první stupeň) – půdní flóra a fauna, koloběh vody atd. Ve školním roce se všechny ročníky aktivně zapojily do akce Uklid'me Česko.

Ve školním roce 2013-2014 probíhala ve spolupráci se SŠ Humanitas a penzionem Lesná v Krušných horách aktivita nazvaná Krušné hory domov můj. Žáci díky ní poznávali krajinu a život ve svém nejbližším okolí v kontinuitě času. Pokud bude možnost zapojit se do podobné akce i v nadcházejícím období, tak se jistě zúčastníme. Ve školním roce 2010/2011 se škola zapojila do projektu REGION, kdy vybudovala s podporou tohoto projektu malou mini zahrádku u bočního vchodu školy. Tato zahrádka plní funkci nejen estetickou, ale také výchovně vzdělávací, kdy se žáci na této zahrádce mohou učit poznávat druhy rostlin a jejich stavbu těla. Projekt byl zaměřen více na 1.stupeň ZŠ. S realizací však pomáhali zejména žáci 2.stupně a přírodopisného kroužku.

4) **Účelné využívání dotací**

Škola se aktivně snaží získávat prostředky pro osvětu a budování názorných ukázek ekoaktivit a projektů týkajících se životního prostředí a environmentální výchovy. Díky rozsáhlosti a komplexnosti projektu jsme získali dotaci od Státního fondu životního prostředí.

Hlavní myšlenkou projektu bylo vybudování komplexního Školního arboreta Meziboří s naučnou stezkou.

Ve školním arboretu s naučnou stezkou je ukázána jak živá i neživá příroda Krušných hor, tak je i zmapován vývoj mostecké oblasti sahající až do horizontu 2,5 mld. Nedílnou součástí této části naučné stezky je Geopark, kde můžeme najít většinu hornin a minerálů právě z mostecké oblasti. Popsán je i obecný vývoj Země, popis přirozeného horninového cyklu a popis základních horninotvorných minerálů.

Žákovsky nejatraktivnější část je samotné Arboretum, kde disponujeme celkem 19 stromy, přičemž u každého stromu je uvedeno, kde se strom převážně vyskytuje a k čemu je využíván. Na jednotlivých informačních cedulích také najdete otázku, která se vztahuje k předchozímu stromu, je tedy možné využívat arboretum pro praktickou výuku a nejen pro relaxaci.

Po projití celého Arboreta je k dispozici Ekokoutek, který vznikl rozšířením původního jezírka. Nyní je v jezírku možné pozorovat ryby, ostatní vodní živočichy a rostliny, kteří dohromady tvoří malý, ale stálý ekosystém. Relaxační koutek je doplněn lavičkou z přírodního materiálu a dřevěnými sochami, a tak vznikl prostor pro odpočinek nejen žáků, ale i ostatních návštěvníků školy.

Své využití našel v tomto projektu i dlouho nevyužívaný školní skleník, který nyní slouží jako Bylinkárium, kde pěstujeme všechny hlavní druhy bylinek, které potom zpracovává naše školní jídelna, od jara do podzimu slouží rovněž k pěstování zeleniny. Ruku v ruce se započítím pěstování vlastní zeleniny a Bylinkária jde vybudování dvou kompostérů v těsné blízkosti skleníku, které dohromady činí Kompostárium s obrázky a vysvětlivky, aby bylo možné žákům osvětlit, jak celý proces kompostování probíhá, jaké mikroorganismy, bakterie a živočichové se na tvorbě kompostu podílí.

Díky dotaci došlo k plánované rekonstrukci objektu, kam v teplejších měsících můžeme přemístit Zoopark (Zvěřinec), vybudování výběhu pro některá zvířata se bohužel realizovat nepodařilo.

Se zacílením na zpříjemnění školní docházky žákům ZŠ a MŠ Meziboří se nám podařilo zbudovat Venkovní třídu, která se využívá zejména v teplých měsících k výuce nejen přírodovědných předmětů, ale vzhledem ke své nezvyklosti a umístění na čerstvém vzduchu i předmětů ostatních, a Odpočínovou zónu, která je tvořena sedmi různými atrakcemi pro děti. Odpočínková zóna je využívána především dětmi z MŠ a družiny, ale slouží i jako zajímavý doplněk pro hodiny tělesné výchovy na I. stupni.

Poslední a nedílnou součástí naučné stezky je Recyklárium, které se povedlo díky dotacím zastřešit. Žáci, rodiče i ostatní návštěvníci školy se zde mohou dozvědět, co se pod pojmem recyklace opravdu skrývá, jaké je rozdělení jednotlivých surovin a jaké fáze celkový proces recyklace obsahuje.

Ze státního fondu životního prostředí byla v areálu Mateřské školy Žižkova vybudována přírodní učebna, venkovní divadlo a hmatový chodník. Vznikla tak pohádková stezka s osmi edukačními tabulemi, které mají za úkol připravit předškoláky na jednodušší přesun na základní školu. Jsou zaměřené na čtenářskou gramotnost, matematickou gramotnost a environmentální výchovu.

5) Koutek živé přírody - Zvěřinec

Škola zapojuje žáky do poznávání živočichů i názornou formou a může se pochlubit tzv. zvěřincem, kde mají žáci možnost pracovat s různými zástupci živočichů. Získávají tak lepší představu o skutečném životě těchto živočichů a budují si pevnější vztah s živou přírodou.

Rozšíření činnosti kroužku by od příštího školního roku mohlo být i v botanické oblasti. Pokud se žákům povede vypěstovat více zajímavých rostlin, vytvoří ve škole botanický koutek, který bude zkrášlovat prostředí školy a současně sloužit k výuce přírodopisu na II. stupni. Tento koutek by měl obsahovat nenáročné rostliny a být současně i estetickým zpestřením školní chodby. V uplynulém školním roce byl zvěřinec přesunut do větších prostor, kde se lépe žáci mohou postarat o zvířátka ve větším počtu.

6) Odborné časopisy a publikace

Škola odebírá ekologicky zaměřený časopis Bedrník a je zapojena v rámci celorepublikové sítě M.R.K.E.V. – časopisy jsou dostupné všem učitelům u environmentálního koordinátora. Odborné publikace z oblasti biologie a ekologie jsou umístěny ve školní knihovně. Tyto knihy bývají velice často půjčovány žáky, proto by škola měla dokupovat více novějších titulů právě tohoto zaměření.

Doplňování musí probíhat průběžně, podle ekonomické situace školy.

V minulosti škola odebírala i časopis Příroda, který byl doplněn o DVD s přírodopisnými dokumenty. Časopisy i DVD si mohou žáci i učitelé zapůjčit a shlédnout.

7) DVPP v oblasti environmentální výchovy

Škola podporuje další vzdělávání učitelů v této oblasti (seminář s tematikou Eko značek - Co je doma, to se počítá a další) Zapojuje se i do organizace putovních výstav s ekologickým obsahem (Odpady, Ekologie na cestách ...).

8) Ekologizace provozu školy

Škola projevuje značný zájem o ekologický chod celé budovy. Minimalizace úniku tepla byla provedena výměnou starých nevyhovujících oken v celé budově za nová plastová, která značně šetří energetické úniky – učitelé byli poučeni o hospodárném zacházení s vytápěním budovy vzhledem k nové situaci. Vedení školy taktéž vypracovalo energetickou koncepci na úsporu tepelné energie (útlum topení o víkendech, prázdninách a v době volna-dohled nad dodržováním zajišťují uklízečky). Na chodbách jsou instalovaná čidla pohybu, která předchází nepřetržitému svícení a zbytečnému plýtvání elektřinou, neboť samy zapínají i vypínají osvětlení chodeb. Ve všech učebnách bylo již vyměněno staré osvětlení za modernější a úspornější. Ve sprchách školy jsou nainstalované spínací baterie, které zabraňují neekonomickému plýtvání s vodou. Žáci jsou v hodinách s touto problematikou obeznámeni a učitelé se je učí hospodárně zacházet s energiemi a vodou.

9) *Spolupráce s rodiči*

Škola vítá všechny nápady i připomínky z řad rodičů, které by napomohly k ještě výraznějšímu zkvalitnění environmentální výchovy.

Plány do budoucna:

- Zachovat rozsah environmentální výchovy a naopak ji doplnit o další aktivity. Zejména soutěžní činnosti si třídy v poslední době velmi oblíbily a proto je v plánu v každém měsíci ekologicky zaměřená soutěž a následná prezentace výsledků spolužákům školy i občanům města Meziboří.
- Škola se pokusí o navázání větší spolupráce v této oblasti s Městem Meziboří, které je těmto aktivitám nakloněno.
- Škola by ráda rozšířila plochu na školním pozemku pro pěstování domácích plodin (zejména zeleniny). Vhodné místo pro pěstitelské práce by mohl být pozemek v severní části školního areálu, který by byl spravován v rámci předmětu Pracovní činnosti. S tímto krokem by měl být vybudován i kompost u zamýšlené zahrady. Ve škole umístění sběrné nádoby na bioodpad, kterého se ve třídách vyprodukuje velké množství. Bioodpad by byl zkompostován a využit na výrobu humusu.
- Pořízení lisů na plastové lahve za body v rámci soutěže Recyklohraní
- V nadcházejícím období škola hodlá ve spolupráci s ASEKOLEM nadále pokračovat. Do budoucna je potřeba zajištění dostatečně kvalitních přednášek v dostatečném rozsahu na téma recyklování odpadů
- Škola se pokusí o nalezení vhodných prostor na školním pozemku, kde bylo možné v letních měsících zbudovat venkovní výběh pro některá zvířátka ze školního zvěřince či rozšíření botanické zahrádky.

V Meziboří dne 13.10.2019